

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم وپر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

۲۲ مارچ ۲۰۱۵

یادداشت پورتال:

مطلب ارزشمنند وطندار گرامی ما جناب محمد ناصر مستجاب، مقیم کشور بلغاریا، قبلاً به تاریخ نهم مارچ ۲۰۱۵ به آدرس ایمیل پورتال "افغانستان آزاد – آزاد افغانستان" موصلت کرده و به اثر اشتباه تخنیکي پرسونل پورتال از نظر دور مانده بود. اینک که از طریق ایمیل مجدد ایشان از جریان واقف گشتیم، مقاله شان را با تأخیر سه روزه منتشر ساخته و از آن عزیز صمیمانه پوزش می‌خواهیم. موفق و سرفراز باشند.

با محبت فراوان
اداره پورتال

محمد ناصر مستجاب – بلغاریه
۲۲ مارچ ۲۰۱۵

استاد استادان سخن،

استاد خلیل الله خلیلی

در زمانی که اولین مجموعه های اشعار جناب خلیل الله خلیلی در ایران چاپ میشد، ایرانیان او را "خلیلی افغان" مینامیدند؛ و آن وقتی بود، که این سخنسرای کم نظیر هنوز لقب استاد را دریافت نکرده بود. مگر بعدها نام مکمل استاد خلیل الله خلیلی و مخففاً استاد خلیلی سر زبانها افتاد و عام شد؛ هم در وطن ما و هم در ایران و منطقه.
مقاله بی اندازه نغز و پرتکمین نویسنده عالیقدر، جناب ولی احمد نوری را در مورد قیام ۲۴ حوت خواندم. ایشان در خلال مقاله خویش اثری از استاد خلیلی را که متضمن نثر و نظم بود، تیمناً و بعینه و جنساً نقل کرده بودند.

یک وقتی از زبان بزرگان فضل و ادب کشور برادر ما ایران و استادان نامدار ادبیات آنجا، چون استاد بدیع الزمان فروزانفر، استاد سعید نفیسی و داکتر لطفعلی صورتگر و دیگران خوانده بودم، که جایگاه استاد ما را تا عرش معلا بالا برده و آورده بودند، که خلیلی افغان هم در نظم و هم در نثر صاحب چنان صلاحیت و صلابتی مییابد، که کمتر کسی در منطقه به پایۀ او میرسد. حالا وقتی مقاله استاد مرحوم خلیلی را مرور کردم، توانستم عظمت ادبی آن بزرگمرد را اندکی دریابم و از دل و جان سخنان استادان نامبرده ایران را تصدیق کنم. بنده در مطالعه حریص هستم و با ولع و حرص زائدالوصف میخوانم، ولی خود کمتر دست به قلم میبرم، چون میدانم که در میدان نگارش حتی مراحل و پته های ابتدائی آن را هم نپیموده ام.

مقاله استاد خلیلی زیر عنوان "سوزن زر و جامه سفید" متشکل است از دو قسمت؛ یکی منثور و با نثری که جغه اش به آسمان میرسد و دیگر قسمت منظوم که قصیده ای عظیم النظیر است و در زمانه ما نتوان مثالش را نه در افغانستان و نه در ایران سراغ گرفت. اگر کسی ذوق ادبی داشته و از صنایع لفظی و کمالات شعری بهره ای برده باشد، بی ریا تصدیق میکند، که نه این نثر استاد را کسی تواند نوشت و نه آن قصیده دل انگیزش را. چنین قصیده ای را فقط در هزار سال پیش ضمن کلام استاد فرخی سیستانی و استاد منوچهری دامغانی، میتوان پی گرفت.

اگر از جنبه ادبی مقاله استاد بگذریم و پیام سیاسی این مقاله و خصوصاً بخش منظوم آن را با دقت مورد حلاجی قرار بدهیم، دیده میتوانیم که استاد نامور ما با چه زبانی وحدت و همبستگی ملی ما افغانان را تبلیغ میکند. ببینید که استاد چه میگوید:

دو همدل اند و برادر، هرات با پنجشیر	قسم به آنکه بهار و دی و خزان آورد
امین خرّقه دو شهر است، قندهار و هرات	خوش آن دیار که تعظیم خرقتان آورد
یکیست نعره تکبیر در دل کهسار	چه شیر غزنه، چه شهباز بامیان آورد
صدای بلخ و بدخشان، صدای گردیز است	بدا کسی که تفاوت به این و آن آورد

فکر میکنم که پیام وحدت و برادری - و آن هم با حلیه موزون عروزی - ازین بالاتر و زیباتر بیان شده نمیتواند.

روان استاد فقید ما، خلیلی افغان، شاد باد و مرحبا به ذوق سلیم و بصیرت نوری صاحب محترم؛ زنده باشند و سلامت تا ازین نوشته های عالی ایشان همه بهره بگیریم.